

Spis treści

Wykaz użytych w pracy skrótów nazw partii i koalicji wyborczych	5
Wstęp	9
Rozdział I. Proces demokratyzacji Europy Środkowo-Wschodniej – przesłanki i przebieg (Bogusława Dobek-Ostrowska)	12
1. Pojęcie demokratyzacji	12
2. Trzecia fala demokratyzacji a przemiany w obozie postkomunistycznym	15
3. Przesłanki procesów demokratyzacji w Europie Środkowo-Wschodniej	17
4. Punkt zwrotny ku demokratyzacji	19
5. Charakter procesów demokratyzacji w Polsce, na Węgrzech i w Czechosłowacji	24
Bibliografia	32
Rozdział II. Polityczne, ekonomiczne oraz kulturowe ograniczenia procesu demokratyzacji (Ryszard Herbut)	34
1. Założenia metodologiczne	34
2. Społeczne poparcie dla reżimu politycznego oraz demokracji	37
2.1. Badania koordynowane przez Fundację Paula Lazarsfelda	38
2.2. Badania nad poparciem dla demokracji, przeprowadzone w ramach Social Research Council's East-West Programme	45
3. Rola elit politycznych w procesie demokratyzacji	48
Bibliografia	51
Rozdział III. Forma rządu (Andrzej Antoszewski)	53
1. Parlamentaryzm i prezydencjalizm (rozważania modelowe)	53
2. Parlamentaryzm i prezydencjalizm w Europie Środkowo-Wschodniej. Pozycja głowy państwa	58
3. Parlamente Europy Środkowo-Wschodniej	67
Bibliografia	73
Rozdział IV. Wybory parlamentarne w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Polityczne konsekwencje systemów wyborczych (Robert Wiszniowski)	74
1. Wprowadzenie	74
2. Czechosłowacja – wybory parlamentarne w 1990 i 1992 r.	74
3. Układ sił politycznych w Czechach i Słowacji po 1 stycznia 1993 r.	82
4. Węgry – wybory parlamentarne w 1990 i 1994 r.	85
5. Wybory parlamentarne w Polsce w 1991 i 1993 r.	89

6. Polityczne konsekwencje systemów wyborczych	93
Bibliografia	100
Rozdział V. Partie polityczne wybranych państw Europy Środkowo-Wschodniej (Wiesława Jednaka)	102
1. Wprowadzenie	102
2. Czechy	105
2.1. Partie antykomunistyczne	106
2.2. Partie niekomunistyczne	107
2.3. Partie postkomunistyczne	108
3. Słowacja	108
3.1. Partie antykomunistyczne	109
3.2. Partie niekomunistyczne	111
3.3. Partie postkomunistyczne	112
3.4. Partie mniejszościowe	113
4. Węgry	113
4.1. Partie antykomunistyczne	114
4.2. Partie postkomunistyczne	117
5. Polska	118
5.1. Partie antykomunistyczne	119
5.2. Partie niekomunistyczne	122
5.3. Partie postkomunistyczne	123
Bibliografia	124
Rozdział VI. Systemy partyjne krajów Europy Centralnej i Wschodniej oraz wzorce rywalizacji politycznej (Ryszard Herbut)	126
1. System partyjny jako kategoria politologiczna	126
2. Podziały socjopolityczne	128
2.1. Geneza konfliktów socjopolitycznych	130
2.2. Charakter podziałów socjopolitycznych	134
2.3. Struktura podziałów socjopolitycznych	137
3. Elementy analizy zmiany systemu partyjnego	149
3.1. Kryterium liczby partii	150
3.2. Kryterium rozmiaru partii politycznych	152
3.3. Wzorce zachowań koalicyjnych	156
Bibliografia	162
Rozdział VII. Narodziny strategii korporatywnej? Kierunki przemian stosunków przemysłowych w Europie Środkowo-Wschodniej (Jacek Sroka)	165
1. Pluralizm a korporatywizm	165
1.1. Pluralizm i korporatywizm jako koncepcje modelowe	167
1.2. Korporatywizm a pluralizm – przenikające się strategie	169
2. Procesy kształtowania się stosunków przemysłowych w wybranych państwach Europy Środkowo-Wschodniej	169
2.1. Bułgaria	172
2.2. Czechy i Słowacja	176
2.3. Węgry	180
2.4. Polska	183
3. Zakończenie	188
Bibliografia	190

Rozdział VIII. Władza lokalna w procesie przejścia do demokracji na przykładzie Polski, Czech, Słowacji i Węgier (wybrane aspekty struktur i procesów) (Andrzej Ferens)	192
1. Samorząd jako wartość polityczna	192
2. Struktury samorządowe i lokalne sceny polityczne	197
3. Wnioski	199
Bibliografia	200
Rozdział IX. Państwa Europy Środkowo-Wschodniej w procesie integracji europejskiej (Elżbieta Stadtmüller)	202
1. Wstęp	202
2. Uwarunkowania współpracy w integracji regionalnej	202
3. Instytucjonalne rozwiązania współpracy regionalnej	204
3.1. Inicjatywa Środkowoeuropejska	204
3.2. Grupa wyszehradzka i CEFTA	205
3.3. Współpraca w rejonie Morza Czarnego i Bałtyku. WNP	208
4. Integracja krajów Europy Środkowo-Wschodniej z Unią Europejską	210
4.1. Dążenia i ich podstawy prawne	210
4.2. Stanowisko UE	212
4.3. Uwarunkowania gospodarcze	214
4.4. Oczekiwania społeczne	215
5. Perspektywy	217
Bibliografia	218
Rozdział X. Perspektywy demokracji w Europie Środkowo-Wschodniej (Andrzej Antoszewski)	220
1. Potencjalne rezultaty tranzycji (konieczne teoretyczne)	220
2. Powrót autokracji: realna groźba czy nieuzasadniony pesymizm?	223
2.1. Dezintegracja systemu politycznego	225
2.2. Wewnętrzne otoczenie systemu politycznego	233
2.3. Otoczenie zewnętrzne	237
3. Demokracja liberalna czy niepełna?	239
Bibliografia	247